

ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Střední odborná škola veterinární, Hradec Králové – Kukleny, Pražská 68

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MSMT-21149/2016 a je součástí školního Minimálního preventivního programu.

CÍL PROGRAMU

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky ve třídách i mezi žáky a učiteli.

ODPOVĚDNOST ZA PLNĚNÍ PROGRAMU

- na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci
- jeho koordinace je v kompetenci školního metodika prevence

CHARAKTERISTIKA ŠIKANY

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/žáků vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Podoby šikany:

Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zstrašujících nebo výhružných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je maximálně několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická

šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.) a naopak. Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které škole pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení.

Většina obětí šikany a jejich svědků se snaží situaci udržet co nejdéle **v tajnosti**, bojí se někomu svěřit. Důsledkem může být podcenění závažnosti a rozsahu výskytu šikany nebo obtížné nalezení útočníků. Proto je v prevenci velmi důležité zaměřit se specificky na identifikaci rizikových znaků a signálů pro výskyt šikany.

Důvodem nebo obsahem šikany může být jakákoli odlišnost žáka nebo pedagoga, například fyzická zdatnost, vzhled, hmotnost, barva pleti, tělesná neobratnost, inteligence - snížení rozumových schopností, nebo naopak nadání, jazyková/komunikační bariéra, socio-ekonomická odlišnost, psychická odlišnost, speciální vzdělávací potřeby žáka apod. Šikana může mít také specifický obraz, odehrává-li se ve vztahu k žákům nebo pedagogům z důvodu etnicity, rasové nebo národnostní příslušnosti, náboženského vyznání nebo víry (často také v kombinaci s pohlavím např. muslimské dívky, židovští chlapci apod.), sexuální orientace (nejčastěji proti homosexuálům) apod.

STRUKTURA PROGRAMU

- 1) Každoročně je zmapována situace v jednotlivých třídách (→školní metodik prevence ve spolupráci s třídními učiteli)**
- 2) Pedagogičtí pracovníci jsou o výsledcích monitoringu informováni a zároveň jsou motivováni k vytváření bezpečného prostředí ve škole.**
- 3) Pedagogičtí pracovníci se vzdělávají v oblasti prevence šikany ve škole.**
- 4) Problémy šikany řeší školní preventivní tým (→vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence + třídní učitel)**
- 5) Při řešení šikany je postupováno podle „Krizového plánu k řešení šikany“ (→viz. příloha)**
- 6) Třídní učitelé pravidelně sledují situaci ve svých třídách a pomáhají nastavit třídní pravidla.**
- 7) Prevence šikany je prováděna v jednotlivých předmětech v návaznosti na ŠVP.**
- 8) Specifická prevence šikany je zajišťována formou besed, přednášek, filmů, třídnických hodin apod.**
- 9) Ochranný režim ve škole je zajištěn školním řádem a dohledem pedagogických pracovníků.**
- 10) Rodiče jsou o „Školním programu proti šikanování“ informováni na třídních schůzkách a prostřednictvím webových stránek školy.**
- 11) Poradenské služby ve škole jsou zajišťovány výchovnou poradkyní (Ing. Jana Faltejsková) a metodičkou prevence (Mgr. Jitka Provázková)**
- 12) Školní poradenští pracovníci úzce spolupracují se specializovanými zařízeními ve svém regionu (PPP, SVP, OSPOD, ...)**
- 13) Škola navazuje a upevňuje vztahy s okolními školami, aby předcházela šikaně a dalším typům rizikového chování mezi žáky z různých škol.**

PŘÍLOHA: „Krizový plán k řešení šikany mezi žáky SOŠ veterinární“

Mgr. Jitka Provázková (ŠMP)